

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia siten, että yrityksessä työllistynyt yrittäjän perheenjäsen pääsisi työttömyysetuuksien piiriin nykyistä helpommin. Muutos koskisi tilanteita, joissa yrityksen tietty toiminta tai tuotantosuunta lopetetaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä lokakuuta 2007.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 6 §:ssä on määritelty, kenet katsotaan työttömyysturvalain mukaan yrittäjäksi. Pääsäännön mukaan yrittäjänä pidetään henkilöä, joka on velvollinen ottamaan päätointaansa varten yrittäjien eläkelain (468/1969) tai maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaisen vakuutuksen. Tämän lisäksi yrittäjäksi katsotaan myös yrityksen osaomistaja. Osaomistajana ja siten yrittäjänä pidetään muun muassa perheenjäsentä, joka työskentelee yrityksessä, josta hänen perheenjäsenensä omistavat puolet tai heillä on muutoin vastaava määräämisvalta. Perheenjäsenellä tarkoitetaan yrityksessä työskentelevän henkilön puolisoa ja henkilöä, joka on yrityksessä työskentelevälle henkilölle sukua suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa ja asuu henkilön kanssa samassa taloudessa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yrityksessä työskentelevään puolisoon tai lapsiin sovelletaan työttömyysturvalain yrittäjiä koskevia säännöksiä.

Työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään työllistyneen katsotaan edelleen työllistyvän siinä siihen ajankohtaan asti, jona yritystoiminta tai oma työ on todistettavasti lopetettu taikka se on ollut yhdenjaksoisesti keskeytyneenä vähintään neljän kuukauden ajan. Lopettamista tai keskeytystä ei edellytetä, jos edellä mainitun pykälän 4—6 momentissa tarkemmin määritellyllä tavalla henkilön päätoiminen työllistyminen on ollut satunnaista tai henkilöä on pidettävä palkansaajana rinnastettavana yrittäjänä taikka yritystoimintaa on luonnonolosuhteista johtuen pidettävä kausiluonteisena. Säännösten tavoitteena on, että työttömyysturvalla ei tueta yritystoimintaan kuuluvia riskejä ja siihen normaalina osana kuuluvia toiminnan vaihtelua.

Nykyisen lainsäädännön mukaan yritykses-

sä työllistyneen perheenjäsenen irtisanominen tai hänet työllistäneen yritystoiminnan osan lopettaminen ei työttömyysturvajärjestelmässä riitä osoittamaan perheenjäsentä työttömäksi. Säännös on käytännössä muodostunut kohtuuttomaksi silloin, kun perheenjäsen on toiminut yrityksessä tosiasiaassa työntekijän asemassa. Työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:n 2 momentin ja 2 luvun 5 §:n soveltaminen ei edellytä, että perheenjäsenellä itsellään olisi osakeomistuksen tuottamaa tai vastaavaa määräämisvaltaa yrityksessä. Yrittäjäperheenjäsenen asemaa heikentää myös se, ettei hän pääse työttömille tarkoitettujen työvoimapoliittisten toimenpiteiden piiriin, jos häntä ei pidetä työttömyysturvalaissa tarkoitettulla tavalla työttömänä.

Työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:n 3 ja 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että koko yritystoiminnan tai oman työn lopettamista taikka keskeytymistä ei edellytetä, jos perheenjäsen jää vaille työtä sellaisen tuotannosuunnan lopettamisen johdosta, jossa hän on työllistynyt. Tuotannosuunnan lopettamiseen rinnastettaisiin esimerkiksi koko yrityksen tuotannosuunnan tai toiminnan vaihtaminen sekä tietyn toiminnan lopettaminen tai ulkoistaminen. Kun perheenjäsen työttömyysturvaa esitetään parannettavaksi tilanteissa, joissa toiminta ei kokonaan lopu tai keskeydy, on vaarana, että työttömyysturvalla aletaan tukea huonosti menestyvää yritystä. Siksi on syytä rajoittaa työttömyyspäivärahaoikeus sellaisiin tilanteisiin, joissa perheenjäsenen työn päättyminen on ulkopuolisen selkeästi havaittavissa ja se voidaan osoittaa luotettavasti. Pelkkä työn vähäisyydestä johtuva työn irtisanominen ei siten oikeuttaisi työttömyysturvaetuuksiin.

Ehdotettuja säännöksiä sovellettaisiin perheenjäsenen, jolla ei ole ollut omaa osakeomistukseen tai vastaavaan asemaan perustuvaa määräämisvaltaa yritystoiminnassa. Tarkoituksena on jättää säännöksen soveltamisen ulkopuolelle tilanteet, jossa henkilö osallistuu suoranaisesti työnsä loppumista ja siten

tosiasiallisesti myös työttömyysturva-oikeuttaan koskevaan päätöksentekoon.

2. Esityksen vaikutukset

Yrittäjien perheenjäseniä koskeva muutos lisäisi työttömyysturvan saajien määrää keskimäärin 1000 henkilöllä, joista noin puolet saisi peruspäivärahaa. Vuoden 2007 tasossa muutos lisäisi yrittäjien työttömyyskassojen menoja miljoonalla eurolla, josta valtion talousarvioesityksen momentilla 33.17.50 (Valtionosuus työttömyyskassoille) on lisäyksenä otettu huomioon 500 000 euroa. Vastaavasti peruspäivärahassa momentilla 33.17.51 (Työttömyysturvalain mukainen perusturva) valtionosuuden lisäys olisi 750 000 euroa ja työmarkkinatuessa momentilla 34.06.52 (Työmarkkinatuki) 200 000 euroa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä työministeriön

kanssa.

Yrittäjän perheenjäsenen työttömyysturva-oikeutta koskeva ehdotus on valmisteltu Yrittäjien sosiaaliturva 2004 –työryhmässä (Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita 2005:12) ja on osa hallituksen yrittäjyyden politiikkaohjelmaa.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä lokakuuta 2007.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 5 §:n 3 ja 4 momentti seuraavasti:

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapoliittiset edellytykset

5 §

Yritystoiminnan päättyminen ja keskeytyminen

 Yritystoiminnan tai oman työn lopettamista tai neljän kuukauden keskeytystä ei edellytetä, jos:

- 1) henkilön päätoiminen työllistyminen on ollut satunnaista;
- 2) henkilön työ on loppunut tuotantosuunnan lopettamisen tai vastaavan syyn johdosta;

3) henkilöä on pidettävä palkansaajaan rinnastettavana yrittäjänä; tai

4) yritystoimintaa luonnonolosuhteista johtuen on pidettävä kausiluonteisena.

Mitä 3 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään, sovelletaan 1 luvun 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuun perheenjäseneen, jolla itsellään ei ole ollut määräysvaltaa yrityksessä. Henkilön päätoimisen työllistymisen katsotaan olleen satunnaista, jos hän on työllistynyt yrityksessä tai omassa työssä yhteensä enintään kuuden kuukauden ajan.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2007.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Tuula Haatainen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 5 §:n 3 ja 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

5 §

Yritystoiminnan päätyminen ja keskeytyminen

Lakiehdotus

2 luku

Etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset

5 §

Yritystoiminnan päätyminen ja keskeytyminen

Yritystoiminnan tai oman työn lopettamista tai neljän kuukauden keskeytystä ei edellytetä, jos:

- 1) henkilön päätoiminen työllistyminen on ollut satunnaista;
  - 2) henkilöä on pidettävä palkansaajaan rinnastettavana yrittäjänä; tai
  - 3) yritystoimintaa luonnonolosuhteista johtuen on pidettävä kausiluonteisena.
- Henkilön päätoimisen työllistymisen katsotaan olleen satunnaista, jos hän on 1 luvun 6 §:n 4 momentissa tarkoitettu perheenjäsen, jolla itsellään ei ole ollut määräysvaltaa yrityksessä ja joka on työllistynyt yrityksessä tai omassa työssä yhteensä enintään kuuden kuukauden ajan.

Yritystoiminnan tai oman työn lopettamista tai neljän kuukauden keskeytystä ei edellytetä, jos:

- 1) henkilön päätoiminen työllistyminen on ollut satunnaista;
- 2) *henkilön työ on loppunut tuotantosuunnan lopettamisen tai vastaavan syyn johdosta;*
- 3) henkilöä on pidettävä palkansaajaan rinnastettavana yrittäjänä; tai
- 4) yritystoimintaa luonnonolosuhteista johtuen on pidettävä kausiluonteisena.

Mitä edellä 3 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään, sovelletaan 1 luvun 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuun perheenjäseneseen, jolla itsellään ei ole ollut määräysvaltaa yrityksessä. Henkilön päätoimisen työllistymisen katsotaan olleen satunnaista, jos hän on työllistynyt yrityksessä tai omassa työssä yhteensä enintään kuuden kuukauden ajan.

---

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä loka-
kuuta 2007.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen-
piteisiin.*